

ת"פ 1294/07/21 - א.ח. חאלד אבו ראס בניה בע"מ ח.פ
515038834, חאלד אבו ראס, מוחמד אבו ראס נגד מדינת ישראל

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ת"פ 1294-07-21

לפני: כב' הנשיא מירון שוורץ

ת"פ 1294-07-21

המבקשים (הנאשמים):
1 א.ח. חאלד אבו ראס בניה בע"מ ח.פ 515038834
2 חאלד אבו ראס (סאלח)
3 מוחמד אבו ראס (אחמד)
ע"י ב"כ: עו"ד שירה בס - רוזן

המשיבה (המאשימה):
מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד אנטואנט סאבא

החלטה

לפני בקשת הנאשמים למחיקתכתב האישום, כפי שיפורט להלן:

1. חברת א.ח. חאלד אבו ראס בע"מ, להלן: **הנאשמת**, שימשה במועד הרלוונטי לכתב האישום, כחברה קבלנית המבצעת עבודות בנייה ושיפוץ. מר חאלד אבו ראס, להלן: **הנאשם 2**, שימש בתקופה הרלוונטית כמנהל פעיל ובעלים של הנאשמת ומר מוחמד אבו ראס, להלן: **הנאשם 3**, שימש בתקופה הרלוונטית, כמנהל עבודה מטעם הנאשמת.

2. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום ביום 1.7.2021. על פי הנטען בכתב האישום, הנאשמת התקשרה בחוזה עם המזמינה "רל אלקטריק אחזקות בע"מ", לביצוע עבודות פיתוח ובניית שלד באתר ברחוב אחד העם 63 בטבריה (להלן: **האתר**).

כתב האישום מייחס לנאשמים מספר עבירות בגין ליקויים שנמצאו בביקורת של מפקח מטעם המאשימה שנערכה ביום 9.12.2020, באתר כאמור.

3. **באשר להליך הדיוני** - בהתאם להסכמה שגובשה בין ב"כ הצדדים (סעיף 11 לבקשה מיום 15.3.2022) נותרה קביעת מועד ישיבת ההקראה לאחר החלטה בבקשה זו, לשקול דעת אב"ד זה. ישיבת ההקראה בוטלה בשלב זה.

העבירות והוראות החיקוק לפיהן מואשמים הנאשמים

4. כתב האישום כפי שהוגש, מייחס לנאשמת ולנאשם 2, לכל אחד מהם - 4 עבירות, עונשין ואחריות, כדלקמן:

א. אי ניהול פנקס הדרכה, בניגוד לתקנה 6 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט - 1999 (להלן: **תקנות ארגון הפיקוח**).

ב. שימוש בכבלי חשמל מאריך וציוד חשמלי (שקעים/תקעים) שאינם מתאימים לעבודה באתר בניה ואי ביצוע בדיקה של מתקן החשמל באתר על ידי חשמלאי בודק, בניגוד לתקנה 63(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח - 1988 (להלן: **תקנות הבטיחות בעבודה**) ותקנה 8 לתקנות חשמל (מתקן חשמלי ארעי באתר בניה במתח שאינו עולה על מתח נמוך), תשס"ג - 2002.

ג. אי מילוי הוראות התקנות ובדיקה כי כל חלק מסוכן במכונה של מכונה יהיו גדורים לבטח, בניגוד לתקנה 141 לתקנות הבטיחות בעבודה.

ד. הפרת צו בטיחות, בניגוד לסעיפים 7(א) ו 8(ב) לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד - 1954 (להלן: **חוק ארגון הפיקוח**).

וביחס לנאשם 2 - הפרת חובת פיקוח המוטלת על נושא משרה, מכוח סעיף 222 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל - 1970 (להלן: **פקודת הבטיחות בעבודה**).

סעיפי **העונשין והאחריות** שיוחסו לנאשמת ולנאשם 2 הם מכוח הוראות החוק והתקנות כדלקמן:

סעיפים 1 ו 15 לתקנות ארגון הפיקוח; סעיפים 8(ב) ו 36(ה) לחוק ארגון הפיקוח; סעיפים 191, 222 ו 225 לפקודת הבטיחות בעבודה; תקנה 195 לתקנות הבטיחות בעבודה.

5. ובאשר לנאשם 3 - כתב האישום ייחס 3 עבירות, עונשין ואחריות, כדלקמן:

א. אי ניהול פנקס הדרכה, בניגוד לתקנה 6 לתקנות ארגון הפיקוח.

ב. אי מילוי הוראות התקנות כי יש לוודא שהציוד וכלי העבודה שמשמשים בהם לביצוע העבודה באתר יהיו במצב טוב ותקין. עבירה על תקנה 181

לתקנות הבטיחות בעבודה.

ג. שימוש בפיגומי זקפים מצינורות המותקנים בחזיתות המבנה מבלי שהפיגומים נבדקו ותוצאות הבדיקה נרשמו בפנקס הכללי, בניגוד לתקנה 20 לתקנות הבטיחות בעבודה.

סעיפי **העונשין והאחריות** שיוחסו לנאשם 3 הם מכוח הוראות החוק והתקנות כדלקמן:

סעיפים 1 ו 15 לתקנות ארגון הפיקוח; סעיף 36(ה) לחוק ארגון הפיקוח; סעיפים 191 ו 225 לפקודת הבטיחות בעבודה; תקנה 195 לתקנות הבטיחות בעבודה.

טענות הצדדים, בתמצית

6. **בטרם אפרט את טענותיהם של הנאשמים**, הרלוונטיות להליך מקדמי זה, אקדים ואפנה לכך כי חלק ניכר מטענות הנאשמים במהותן הן טענות המכוונות נגד עצם האשמה המיוחסת להם - כלומר, טענות אשר דורשות הוכחה ובמהותן אינן טענות "מקדמיות" המכוונות נגד ניהול ההליך עצמו - על כן, אין מקומן במסגרת הליך מקדמי זה.

כך למשל, נטען כי הנאשמת לא היתה "מבצעת הבנייה" במועד הרלוונטי לכתב האישום, תוך שהנאשמים מתבססים בנימוקיהם בין היתר על התחייבויות חוזיות שבין הנאשמת אל מול חברת "רל אלקטריק אחזקות בע"מ" (לכאורה, "מזמינת העבודה" באתר) - ובתוך כך מלינים על כך שכתב האישום הוגש כנגדם בלבד טוענים כי **"אין לגרוע מהאחריות והמעורבות רל אלקטריק ומר אייל פרץ... ביחוד לאור מידת מעורבותם..."** (סיפא סעיף 44 לבקשה).

כך, על בסיס הטענות האמורות, הנאשמים מבקשים לטעון כי נפל פגם מהותי בפעולותיה של המאשימה אגב ניהול חקירה ובהחלטתה על הגשת כתב האישום עת שפעולות המאשימה כוונו לביסוס אשמה כנגד הנאשמים **"מתוך הנחה שגויה ושהייתה ידועה למאשימה עוד במהלך החקירות..."** (סעיף 6 לבקשה).

מדובר בטענות הדורשות בירור עובדתי ולו מטעם זה אין להידרש אליהן בשלב מקדמי זה.

זאת ועוד, אוסיף כבר כעת כי לא אדרש בהרחבה לטענות הנאשמים שעניינן השגה על שיקול דעת המאשימה בהחלטתה בהעמדה לדין, (טענות אשר כורכות ממילא בירור עובדתי) משאלו אינן נתונות לביקורת שיפוטית בנסיבות תיק זה. על כן, ולו למען הסדר הטוב בהמשך, אדרש בקצרה לסוגיה זו.

משכך, בשלב מקדמי זה, במסגרת החלטתי זו לא אדרש לטענותיהם של הנאשמים, אשר אין מקומן בשלב מקדמי זה ולא לטענות הכורכות טענות מעין אלו או טענות שבבסיסן הנחה עובדתית באשר

ל"מבצעת הבניה" בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום.

7. **טענותיהם המקדמיות הרלוונטיות של הנאשמים** - הנאשמים טוענים כי יש לבטל את כתב האישום

כנגדם מחמת קיומה של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי תשמ"ב - 1982 (להלן: **החסד"פ**). בתוך כך מעלים הנאשמים טענות הנוגעות לאכיפה בדרנית ובכלל זה מלינים על התנהלות המאשימה אשר לא נקטה בעניינם בהליך מנהלי ובמסלול של "הסדר מותנה". נימוק נוסף עיקרי נוגע לטענת "זוטי דברים". להלן תמצית טענותיהם, העיקריות והרלוונטיות לענייננו:

א. **"הגנה מן הצדק" - אכיפה בדרנית:** בהתייחס לעבירה הנוגעת להפרת צו בטיחות, הנאשמים מפנים לתיקון לחוק להגברת האכיפה של דיני עבודה התשע"ב - 2011 (להלן: **חוק הגברת האכיפה**) וטוענים כי במקרה זה, היה על המאשימה להטיל בעניינם עיצום כספי, כלומר לנקוט בהליך מנהלי. עוד בהקשר לכך, הנאשמים מציינים הם מצויים בהליכי עיצומים בגין עבירות לכאוריות קודמות של הפרת צווי בטיחות - בעניינם הגישה הנאשמת השגותיה, אם כי טרם נתקבלו **"החלטות הממונים"**. בשל כך, לטענתם יש לעכב את ההליך הפלילי, שכן, ככל שתתקבלנה טענות הנאשמת שם, הרי שההליך הנדון יתייתר.

ב. זאת ועוד, ממשיכים הנאשמים וטוענים כי ככל שתדחה טענתם כאמור לעיל, ויקבע כי עסקינן בנסיבות בהן לפנינו **"הפרה חוזרת"**, הרי שעל המאשימה היה לדבוק בלשון חוק הגברת האכיפה ולהטיל כוונת חיוב **"מוגדלת"** במקרה של הפרה חוזרת, ולא לנקוט בהליך פלילי, שהרי **"המאשימה אינה רשאית להנחות את עצמה לפעול בניגוד לרצון המחוקק"** (סעיף 7.3.3 לבקשה).

ג. הנאשמים סבורים כי התנהלות המאשימה בעניינם עולה כדי אכיפה בדרנית גם מהטעם שלא נקטה במסלול של הצעת **"הסדר מותנה לחשודים"**, מסלול אשר לטענתם ננקט ע"י המאשימה בעבירות חמורות יותר. בסוגיה זו מפנים הנאשמים להליכים שונים בתחום הבטיחות בענף הבניה בהם, לטענת הנאשמים, הגיעה המאשימה להסדרים מותנים (סעיף 40 לבקשה).

ד. **הגנת זוטי דברים** - הנאשמים מפנים בבקשתם לכך שמסקירת תיקים פליליים המוגשים ע"י המאשימה במערכות הממוחשבות עולה כי אלו מוגשים ככלל בשני מקרים: תאונות עבודה והפרת צו בטיחות בנסיבות מחמירות כאשר ההפרה היא הפרה שיטתית. הנאשמים סבורים כי כתב האישום שננקט בעניינם אינו נופל בגדר המקרים כאמור. לטענתם, עיקרו של כתב האישום מתייחס להפרתו של צו בטיחות שאסר עבודות באתר אם כי אין מדובר בנסיבות מחמירות אלא שמדובר בעבודות **"שוליות"** שבוצעו בניגוד לצו הבטיחות. לטענתם, המקרה הנדון נופל תחת הגנת זוטי דברים.

8. **המאשימה** בתגובתה, מבקשת לדחות את טענותיהם המקדמיות של הנאשמים ובכך לדחות את בקשתם לביטול כתב האישום. להלן תמצית עיקרי נימוקיה לדחיית הבקשה:

א. באשר לטענת הנאשמים כי על המאשימה היה לנקוט במקרה הנדון בהליך מנהלי של עיצום כספי - המאשימה מציינת בתגובתה (סעיף 35) כי התנאים לפיהם ינותב תיק להליך פלילי אינם מצטברים

משמע ניתן להעביר תיק למסלול פלילי בנסיבות בהן מדובר ב"שיטתיות בביצוע העבירות, במפר סדרתי או במצבים חמורים בהם יש לקבל אישור מהתובעת הראשית ומנהלת זרוע משרד העבודה".

לטענתה, בעניין הנדון מתקיימים שני תנאים לפיהם ניתן להעביר את התיק למסלול פלילי: האחד, "אינדיקציה לשיטתיות" בביצוע העבירה והשני, כי המדובר ב"מפר סדרתי" (סעיף 36 לתגובה). בתגובתה, מבססת המאשימה את נימוקיה בין היתר על סעיף 9 להנחיות להטלת צו בטיחות (סעיף 22 לתגובה) ולסעיף 3 ל"נוהל הניתוב" הקובע כי כאשר מדובר ב"אותו אירוע" במסגרתו מתקיים חשד כי החשוד ביצע עבירה אחת המסווגת כעבירה שיש לנתבה לחקירה פלילית והפרות נוספות שניתנות לאכיפה בהליך מנהלי "כל התיק ינותב למסלול הפלילי" (סעיף 27 לתגובה). זאת ועוד, הוטלו גם עיצומים כספיים בגין הפרות הבטיחות באתר (סעיפים 25-26 לתגובה), ובהתאם להנחיות כאמור, המאשימה סבורה כי ההליך הפלילי שננקט, ננקט כדין.

ב. ובאשר לאינטרס הציבור - טוענת המאשימה כי העבירות המיוחסות לנאשמים הן עבירות "מסכנות חיים וחמורות ואין להקל בחומרתם היתרה" כאשר בעניין הנדון מדובר בנאשמים אשר ביצעו עבירות חמורות והפרו צווי בטיחות במספר הזדמנויות (ראו פירוט צווי הבטיחות וההתראות על כוונות חיוב בסעיף 39 לתגובה). הפרות אלו מהוות פגיעה חמורה באינטרס הציבורי ו"שלמות גופם של העובדים" (סיפא סעיף 51 לתגובה)

ג. בהתייחסה לטענות הנאשמים בנוגע ל"הסדר מותנה" - המאשימה מציינת כי עומדת לה חזקת התקינות המנהלית (סעיף 73 לתגובה) וההחלטה בנוגע להעברת התיק למסלול של הסדר מותנה הוא לשקול דעתה ובהתאם לנסיבות. המקרה הנדון אינו מקרה חריג ולא נפל בו פגם בהחלטה שלא לערוך הסדר מותנה. המאשימה מתנגדת לטענות הנאשמים ומתייחסת להליכים אליהם מפנים הנאשמים בהם לטענתם ננקטו הסדרים מותנים וטוענת כי מעבר לטענות הנאשמים לחומרות העבירות בהליכים אליהם מפנה, הרי שבית דין זה לא נחשף למלוא השיקולים שנשקלו ע"י המאשימה בכל תיק בנפרד וככל שקיימים מקרים בהם הגיעה המאשימה להסדרי טיעון במקרים שעניינים בעבירות בטיחות, מדובר במקרים ספורים וחריגים.

ד. ובאשר לטענה ל"אכיפה בדרנית" - לא נפל פגם בשקול דעתה או בהחלטה בנוגע להגשת כתב האישום נגד הנאשמים ואין המדובר ב"הפליה בין אנשים דומים ו"מצבים דומים" (סעיף 81 לתגובה). התנהלות הנאשמים כפי שמתוארת בכתב האישום מלמדת על כך שהם אחראים לביצוע העבירות וכל ניסיון להעברת האחריות לאחר הוא "ניסיון כושל" (סעיף 93 לתגובה). הנאשמים לא הניחו כל ראייה ממנה ניתן ללמוד כי המאשימה פעלה משיקולים זרים בהעמדת הנאשמים לדין.

וממילא, לטענת המאשימה, בהתאם לפסיקה אליה מפנה, גם כאשר מוכחת אכיפה לא שוויונית הסעד של מחיקת כתב אישום שמור למקרים חריגים בהם לא ניתן לרפא את הפגם.

ה. "זוטי דברים" - המאשימה סבורה כי יש לדחות טענת הגנה זו. המעשים בגינם מואשמים הנאשמים "אינם קל ערך כדי "זוטי דברים" (סעיף 104 לתגובה). מדובר בעבירות בטיחות חמורות ובהפרת תקנות וחוקי הבטיחות. לטענתה, בעבודות שבוצעו היה כדי לסכן את שלומם של העובדים

ואינן שוליות. מדובר בעבירות "המשקפות פגיעה שהיא יותר מפגיעה מינימלית באינטרס חברתי ולכן מצדיקות הטלת אחריות פלילית" (סעיף 113 לתגובה).

דין והכרעה

9. הנאשמים מבקשים להורות על מחיקת כתב האישום על בסיס טענה מקדמית להגנה מן הצדק מכוח סעיף 149 (10) לחסד"פ והגנת זוטי דברים.

הגנה מן הצדק - אכיפה בררנית

10. לא שוכנעתי כי מקרה זה מצדיק מחיקת כתב אישום מחמת הגנה מן הצדק מן הנימוקים אותם מעלים הנאשמים, הנוגעים להתנהלות המאשימה, בין היתר בהחלטתה לנקוט בנסיבות תיק זה בהליך פלילי וכך גם לא שוכנעתי בטיעוני הנאשמים בטענתם לאכיפה בררנית, על רבדיה. ואסביר:

11. סעיף 149(10) לחסד"פ מסדיר את הטענה המקדמית להגנה מן הצדק, כך:

"לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן

...

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

ביסוד דוקטרינת ההגנה מן הצדק עומדת התכלית להבטיח הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. כך נקבע בשורה ארוכה של פסקי דין, ובהם פסק הדין בעניין בורוביץ' (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ. בורוביץ' [פורסם בנבו], מיום 31.3.2005).

12. בית הדין הארצי, בהתייחסו לדוקטרינת ההגנה מן הצדק, בע"פ 25249-05-10 מד"י - עלי עליאן [פורסם בנבו], מיום 7.3.2011, סקר בהרחבה את ההלכה המנחה שהותוותה בעניין בורוביץ' ואת הדין החל. להלן נביא את עקרי הדברים שם:

"דוקטרינת 'הגנה מן הצדק' מכירה בסמכות בית המשפט לבטל כתב אישום שהגשתו או בירורו עומדים בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית. דוקטרינה זו מקורה במשפט המקובל האנגלי. דוקטרינה זו הוכרה בפסיקת בית המשפט העליון בפרשת יפת (סעיף 4 לעיל), בה נקבע, בין היתר, כי אמת המידה לתחולת ההגנה מן הצדק היא 'התנהגות בלתי נסבלת של הרשות'..."

...

בית המשפט העליון קבע כי רק במקרים נדירים יש מקום להעלות את טענת ההגנה מן הצדק ולא כדבר שבשגרה. בפרשת בורוביץ (סעיף 4 לעיל) הגמיש בית המשפט העליון את המבחן לתחולת ההגנה מן הצדק וקבע כי היא תחול כאשר קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות, כפי שזו נתפסת בעיניו של בית המשפט. בית המשפט העליון הבהיר כי תכליתה של ההגנה מן הצדק היא עשיית צדק עם הנאשם ולא הפעלת ביקורת על רשויות האכיפה, וכי בהכרעה אם המקרה הקונקרטי מצדיק החלת ההגנה מן הצדק, על בית המשפט לערוך איזון ראוי בין מכלול הערכים, העקרונות והאינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי. לבחינת השאלה אם יש הצדקה להחיל את הגנה מן הצדק על מקרה נתון, קבע בית המשפט העליון שלושה שלבים, לאמור:

"בשלב הראשון על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם, וזאת במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות...; בשלב השלישי, מששוכנע בית המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון האם לא ניתן לרפא את הפגמים שהתגלו באמצעים יותר מתונים ומידתיים מאשר ביטולו של כתב האישום..."

...

טענת הגנה מן הצדק הינה טענה קיצונית המתאימה למקרים מיוחדים בהם עצם קיומו של ההליך הפלילי כרוך בעיוות דין ופגיעה בתחושת הצדק עד כדי הצדקה לביטולו של כתב האישום בלי לדון בו לגופו. מעצם טיבם של דברים, קשת המקרים בהם ניתן לשקול קבלת טענה של הגנה מן הצדק מוגבלת והיא תחול במצבים בהם עצם קיומו של ההליך פוגע בזכויות הבסיסיות של הנאשם להליך תקין.

כך, נקבע מבחן תלת-שלבי להחלת דוקטרינת ההגנה מן הצדק:

- א. בשלב הראשון - על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים ולעמוד על עוצמתם - במנותק משאלת החפות או האשם.
- ב. בשלב השני - על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי, חרף הפגמים, יש פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות.
- ג. בשלב השלישי - אם שוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות - יש לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים באמצעים מתונים ומידתיים יותר, מאשר ביטולו של כתב-האישום. למשל: ענישה מקילה או ביטול הרשעה.

13. **בהקשר לטענת הגנה מן הצדק בדבר אכיפה בורנית** - נפסק כי מדובר בטענה המתקבלת במקרים חריגים ואף אם מתקבלת אין בכך להוביל בהכרח לביטול כתב אישום אלא שביטוי לקבלת טענה מסוג זה יכולה לבוא לידי ביטוי בשלב גזירת העונש.

כב' השופט הראל בת"פ (חי') 26673-05-16 **אחים פתחי חברה לבניה בע"מ- מדינת ישראל** [פורסם בנבו], מיום 12.2.2018, (ראו האזכורים שם) סקר את הפסיקה הרווחת בהקשר לטענת האכיפה הבררנית, תוך שפסק כך:

"אכיפה בררנית עניינה בחינה האם נפל פגם בהחלטת הרשות, ולכן היא תתקיים גם כאשר הרשות הפלתה בצורה לא מכוונת, ובלבד שמדובר באפליה משמעותית. כלומר, אכיפה בררנית אינה מוגבלת רק למקרים בהם פעלה הרשות מתוך מניע פסול. גם התנהגות תמת לב של הרשות עשויה להוביל לתחושת חוסר צדק. חרף זאת, הטענה שתקבל רק במקרים חריגים. גם אם הטענה מתקבלת, היא לא חייבת להוביל לביטול האישום, אלא יכולה למצוא ביטוי בשלב גזירת העונש".

ועוד נפסק כי על הנאשם הטוען טענה זו, להראות כי **לאורך זמן ובאופן שיטתי**, או קרוב לכך, קיבלו הרשויות המנהליות החלטות שונות מאלה שנתקבלו במקרה שלו (ראו בע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פולדי פרץ** [פורסם בנבו], מיום 10.9.2013) כלומר, על מנת שתתקבל טענה של הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית, יש להראות כי המאשימה נהגה בחוסר שיקול דעת או באופן בלתי נסבל ושערורייתי, המצדיק ביטולו של כתב האישום.

14. **ולענייננו** - הטענה לפיה מדובר **באכיפה בררנית** כורכת טענות להחלטתה של המאשימה שלא לנקוט בעניין הנאשמים בהליך מנהלי ובהליך של "הסדר מותנה". להלן אתייחס לטענות במישור זה:

15. **"הסדר מותנה"** - סגירת תיק בהסדר מותנה הוא הליך חלופי להליך הפלילי, אשר הוסדר בסעיף 67א' לחסד"פ, **"סגירת תיק בהסדר"** להלן הוראותיו הרלוונטיות לענייננו:

"67א. (א) בסימן זה -

...

(ב) **ראה תובע כי קיימות ראיות מספיקות לאישום בעבירה, רשאי הוא, על אף האמור בסעיף 62(א), שלא להעמיד חשוד לדין, ולהציע לו הסדר (בסימן זה - הסדר), אם ראה כי נסיבות העניין בכללותן מתאימות לאי-העמדה לדין נוכח עריכת ההסדר ומילוי תנאיו.**

(ג) **לא יערך הסדר אלא בעבירה מסוג חטא או עוון, או בעבירה מסוג פשע המנויה בתוספת השישית, שאינה אחת מאלה:**

(1) **עבירה המנויה בסעיף 240 לחוק זה;**

(2) **עבירה שהיסוד העובדתי בה מהווה הפרה שבשלה ניתן להטיל עיצום כספי לפי חיקוק או עבירה עם יסוד עובדתי דומה למעשה המהווה הפרה כאמור;**

(3) **עבירה שניתן להטיל בשלה כופר כסף.**

(ד) תובע רשאי לסגור תיק בהסדר בהתקיים שני אלה:

(1) העונש המתאים לחשוד, לדעת התובע, לפי הוראות סימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין, אינו כולל מאסר בפועל;

(2) אין פרט רישום כהגדרתו בסעיף 2 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (בסימן זה - חוק המרשם הפלילי), שנרשם בעניינו של החשוד, בחמש השנים שלפני ביצוע העבירה נושא ההסדר, לרבות הסדר שנערך בעבר, ואין חקירות או משפטים פליליים תלויים ועומדים בעניינו במשטרה או באותה רשות, לפי העניין, שאינם חלק מההסדר.

(ה) תובע לא יסגור תיק בהסדר, או בהליך דומה שלפיו אם החשוד יקיים תנאים מסוימים לא יוגש נגדו כתב אישום, בין ביוזמת התובע ובין ביוזמת החשוד, אלא לפי הוראות סימן זה או לפי חוק אחר המסמיך תובע לסגור תיק בתנאים...".

ברע"פ 7052/18 מדינת ישראל נ' רפי רותם [פורסם בנבו] מיום 5.5.2020 (להלן: עניין רותם) עמד ביהמ"ש העליון על תכליתו של סעיף 67 לחסד"פ, כך:

"69. במהלך השנים פעל המחוקק רבות, כדי להביא להגשמתו של עקרון השוויון בפלילים בחקיקה. כך, למשל, תוקן חסד"פ והוספו בו סעיפים 67א-67ב, המאפשרים לתובע לסגור תיק ב'הסדר מותנה', חלף הגשתו של כתב אישום. בדברי ההסבר להצעת החוק פורטו הטעמים שביסודה: "הסדר זה יעשיר את 'ארגז הכלים' העומד לרשות התביעה, ויאפשר התאמה טובה יותר בין חומרת העבירה ונסיבות ביצועה לבין חומרת התגובה החברתית המופעלת נגד העבריין" (דברי הסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי(תיקון מספר 66), התשס"ט-2009, ה"ח הממשלה 416). א' גזל-אייל שהגה את התיקון הוסיף: "הסדר-ענישה מאפשר שימוש באמצעי עונשי מתון שיכול לשמש פתרון מקום שבו ההרשעה הפלילית אינה מידתית. כך, לדוגמה, בעברות קלות, כגון עברה ראשונה של גניבת פריט במהלך קניות בחנות, התביעה מונחית להימנע מהעמדת החשוד לדין מכיוון שהרשעה פלילית נתפסת כבלתי-פרופורציונלית"...הנה לנו, הסדר ממצע ומידתי, אשר נועד לחול במצבי הביניים שמחד גיסא אינם מתאימים להליך פלילי, ומאידך גיסא אין ראוי לפטרם בלא כלום. ביסודו עומדת התפיסה, כי לא כל מעשה שנופל תחת ההגדרות המטריאליות המופיעות בחוק העונשין, מצדיק העמדה לדין פלילי, על ההשלכות הנלוות אליו. אשר על כן, בעבירות מסוימות, מתאפשר לתובע לסגור את התיק, היה ותושג הסכמה בינו לבין החשוד".

משכך, במסגרת סעיף 67א' לחסד"פ, המאשימה **רשאית** להימנע במקרים מסוימים מהגשת כתב אישום, חרף קיומה של תשתית ראייתית מתאימה, ולהציע לחשוד תחת זאת הסדר מותנה. החוק נוקט לשון **רשאי**, ועל כן, הנושא נתון לשיקול דעת המאשימה.

16. הנאשמים טוענים כי המאשימה לא שקלה את מלוא הנסיבות הרלוונטיות וכי הפלתה אותם ביחס לאחרים שבעניינים נערך עמם הסדר מותנה בנסיבות דומות, ואף חמורות יותר לשיטתם.

המאשימה, מנגד, מפנה בתגובתה לכך שההליכים אליהם מפנים הנאשמים לא הוצגו במלואם לבית הדין ומדובר במקרים בודדים ונדירים בהם ננקטים הסדרי טיעון בעבירות בטיחות.

17. **לא שוכנעתי בטענות הנאשמים.** אזכיר כי טענות הנאשמים להגנה מן הצדק - אכיפה בררנית מן הטעם שלא ננקט בעניינם הסדר מותנה, ייבחנו בהתאם למבחן התלת שלבי שצוין לעיל. הנאשמים לא עמדו בהוכחת השלב הראשון.

בבחינת השלב הראשון - לא שוכנעתי כי נפלו פגמים בהליך הפלילי שננקט ע"י המאשימה. לשון סעיף 67א' ברורה ונוקטת בלשון "רשאי". החוק אינו מטיל חובה על המאשימה לנקוט בהליך של הסדר מותנה עם הנאשמים ומעבר לכך, לא הובררה דיה השאלה האם הנאשמים כלל עומדים בתנאי סף לעריכת הסדר מותנה כפי שמתווה סעיף 67 א' לחסד"פ.

18. אין בפני בית דין זה את מלוא הראיות הנוגעות לטענת הנאשמים, במובן זה שלא נפרסו לפני מלוא פרטי ההליכים בהם השג הסדר מותנה אליהם מפנים הנאשמים.

הנאשמים לא עמדו בנטל המוטל עליהם בעניין זה ולא הוכיחו כי המאשימה בהחלטתה הפלתה אותם משמעותית לעומת מקרים דומים אחרים או כי בבסיס ההחלטה להגיש נגדם כתב אישום עמדו שיקולים פסולים או בלתי סבירים.

לא מצאתי פגמים בהחלטת המאשימה שלא לנקוט במקרה זה בהליך של הסדר מותנה. המאשימה פעלה כדין ומכוח הסמכות המוקנית לה כאשר בחרה שלא לנקוט בהליך של הסדר מותנה. **טענת הנאשמים להגנה מן הצדק מחמת אכיפה בררנית מן הטעם כי המאשימה החליטה שלא לנקוט בהליך של הסדר מותנה, נדחית.**

19. **כתב אישום יזום חלף נקיטה בהליך מנהלי** - הנאשמים, למעשה, מבקשים כי בית הדין זה יחליף את שקול דעתו בשיקול דעת המאשימה בנוגע להחלטה להעמדה לדין ונקיטה בהליך פלילי.

החלטתה של המאשימה לנקוט בהליך פלילי בשלב העמדה לדין, מצויה במתחם שיקול דעתה ובית הדין אינו בוחן ב"בראייה מנהלית את שיקול דעת התובע המוסמך ואין הוא מחליף את שיקול דעתו" (ע"פ (ארצי) 35705-09-19 גיא ספירשטיין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], מיום 13.12.2020).

20. זאת ועוד, תיק זה אינו מהמקרים החריגים בהם בית הדין יבחן בראיה מנהלית את סבירות שקול דעת המאשימה בהעמדתה לדין את הנאשמים. ראו למשל פסיקתו של בית המשפט העליון בעניין **רותם**, שם נקבע בין היתר, כי אין מקום להחיל ביקורת שיפוטית על שיקול דעתו של תובע (המאשימה כאן)

בהחלטתו על העמדת חשוד לדין בערכאה הדיונית. כך נפסק:

"החדרת המשפט המינהלי אל תוככי המשפט הפלילי איננו עוד עירוב תחומין; עסקינן בערבוב אשר יש בו כדי להפוך את היוצרות. חלף בירור אשמתו של נאשם, נדרש לפתע בית המשפט לבירור 'אשמתה' של המדינה, לבקר את דרכי התנהלותה והחלטותיה [...] העברת המוקד מהדיאלוג בדבר אשמתו ואחריותו של נאשם, אל עבר בירור התנהלותה של המדינה - תחטא למהותו של ההליך הפלילי. היא תגרום לכך שהמסר החברתי הרצוי לא יועבר - לא לנאשם, גם לא לחברה. הנאשם יעבור מעמדת 'הגנה' לעמדת 'התקפה'; מאמציו ירוכזו בהוכחת אשמתה של המדינה, ואילו ההכרה בחטא והחזרה למוטב - יקופחו. אין חולק על החשיבות הרבה שבניהול הליך הוגן, בשמירה והקפדה על זכויות חשודים ונאשמים. ברם, הליך הוגן לחוד, והיפוך סדרי הדין בפלילים לחוד. ההליך הפלילי יכול לסבול מאשימה אחת בלבד".

(הדגשה לא במקור)

ומאוחר יותר בעניין קשקוש, ע"מ 7485/19 קשקוש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], מיום 6.7.2020, תוך שמפנה גם לעניין רותם, קבע כב' השופט עמית, כי לא נסגרת הדלת בפני העלאת טענות במישור המנהלי במסגרת ההליך הפלילי, אלא שעל בית המשפט לבחון את המקרים הנדרשים כדי בירור ולדון רק במקרים המתאימים. עוד בעניין קשקוש נפסק כי בית המשפט אינו שם עצמו בנעלי המאשימה, ואינו הופך להיות "תובע על" או "יועץ משפטי-על", כך:

"28. על כל אלה יש להוסיף את שלושת השיקולים הבאים.

א. עשרות, אם לא מאות פעמים, נדחו עתירות כנגד החלטת התביעה להגיש או לא להגיש כתב אישום, מן הטעם שבית המשפט אינו מחליף את רשויות החקירה ואכיפת החוק, אינו מסיג את גבולן ואינו פועל כ"תובע על" או כ"יועץ משפטי-על" או כ"שופט חוקר" (בג"ץ 6087/17 אייבי נ' היועץ המשפטי לממשלה (24.9.2017) [פורסם בנבו] . הלכות אלה כוחן יפה גם במסגרת ההליך הפלילי עצמו, כפי שנקבע אך לאחרונה בעניין רותם.

ב. לתביעה עומדת חזקת ההגינות והנאמנות בנושאים שונים בהליך הפלילי, כמו הליכי הגילוי והעיון .. חזקת ההגינות של התביעה אינה מתפוגגת אל מול טענה לאכיפה בררנית.

ג. חזקת ההגינות היא אחת תאומה לחזקת התקינות במשפט המינהלי, חזקה שחלה גם על הפרקליטות, ככל רשות מינהלית... "כידוע, המשיבה נהנית מחזקת התקינות, שלפיה רשויות האכיפה והתביעה עושות מלאכתן ביושר ובהגינות..."

לכן, גם בהנחה שנכונותו של בית המשפט להתערב במצבים של אכיפה משיקולי שוויון היא רחבה יותר מאשר נכונותו להתערב בשיקולי סבירות הגשת כתב האישום, הרי שמרחב ההתערבות הוא עדיין מצומצם ושמור לנסיבות חריגות ולעבירות נדירות או בעלות רגישות מיוחדת".

(הדגשה לא במקור)

21. לא הוכח בפניי כי שיקול הדעת של המאשימה בבואה להחליט האם להעמיד לדין את הנאשמים ולא לנקוט בהליך מנהלי ובתוך כך לא לנקוט הטלת עיצום כספי בלבד, הופעלה בחוסר סבירות קיצוני, בשירות לב או בניגוד לכללי הצדק הטבעי. נהפוך הוא, המאשימה בתגובתה מפרטת ומסבירה את השיקולים לפיהם החליטה להעמיד את הנאשמים לדין. לא מצאתי מקום להתערב בשיקוליה בהעמדה לדין. הליך זה אינו מן המקרים החריגים בהם יש להתערב בשיקולי סבירות החלטת המאשימה בהעמדה לדין.

טענת הנאשמים להגנה מן הצדק מחמת אכיפה בירנית בעניינה בהחלטת המאשימה שלא לנקוט בהליך מנהלי ועיצום כספי, נדחית.

הגנת "זוטי דברים"

22. כמפורט בפרק הדין בטענות הצדדים, סבורים הנאשמים כי יש לקבל את הבקשה גם הטעם כי העבודות בגין הואשמו בעבירות המיוחסות הן "שוליות". גם כאן אין לקבל טענת הנאשמים בשלב מקדמי זה ויש לדחות הגנת זוטי דברים משלא הונחה התשתית הראייתית לקיומה. להלן אנמק קביעתי:

23. **הדין החל** - הטענה ל"זוטי דברים" מוגדרת בסעיף 34 לחוק העונשין תשל"ז-1977, שקובע כדלקמן:

"לא ישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך".

כלומר, בחינתה של טענת להחלת הגנת "זוטי דברים", נעשית, בהתחשב בטיבו של המקרה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי.

24. לגבי השיקולים הצריכים להנחות את הערכאה הדיונית בבואה להכריע בטענת הגנה זו נפסק בע"פ 807/99 **מדינת ישראל נ' עזיזאן** [פורסם בנבו], מיום 8.12.1999, (להלן: **ענין עזיזאן**), כך:

"...ההגנה תתקבל רק באותם מקרים בהם אין במעשה עצמו מידה מינימלית של סכנה לערך החברתי המוגן ואין הוא הולם מבחינה עניינית את המושג של עבירה פלילית... הדגש לענין ההגנה של זוטי דברים מושם על טיבו של המעשה הקונקרטי עצמו 'נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי'. עפ"י בחינת המעשה לאורם של מבחנים אלה, עשוי השופט להגיע לכלל מסקנה אם אכן הדברים אמורים

בעבירה מבחינה טכנית פורמלית אשר מבחינה מהותית מתאים לה הכלל 'העדר ענין לציבור'... לא ניתן לערוך מראש רשימה סגורה ומפורטת של המקרים הראויים להיכנס בד' אמותיה של ההגנה דן,...., אלא יש לבחון כל מקרה לפי נסיבותיו. בחינה זו צריכה להיעשות בזהירות מרובה, כדי שלא לרוקן מתוכן דווקא את העבירות הקלות, וכל זאת בהתחשב בתוצאה המחוייבת מקבלת ההגנה, שהינה זיכוי של הנאשם".

(הדגשה לא במקור)

ובע"פ 7829/03 מ"י נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ [פורסם בנבו], מיום 14.7.2005, ציין בית המשפט העליון כי מדובר בטענה שהיא "סייג לאחריות הפלילית" ומשכך אין טענה זו בבחינת הכלל "אלא החריג" ויש לנקוט במידת זהירות בהחלתו של סייג זה. עוד נקבע שבין מכלול השיקולים בשאלה אם עסקין בזוטי דברים, ניתן לשקול גם את נסיבותיו האישיות של המבצע, כך:

"26. ...הנה כי כן, אף על פי שהסייג בדבר "זוטי דברים" אינו מונה רשימה של מקרים הבאים בגדרו, הרי שהמגמה העולה מן הפסיקה היא שיש להחילו בזהירות תוך בחינת נסיבותיו של כל מקרה ומקרה. בבואו לבחון מעשה שנתמלאו בו כל יסודות העבירה ישאל בית המשפט את עצמו אם מעשה העבירה הצמיח מידה מזערית של סכנה לציבור. תשובה שלילית תחייב את המסקנה שהשפעתו של המעשה על החברה היא כה מזערית, עד שאין זה ראוי להכתיים את מבצעו בהרשעה בפלילים. לשיטתי, מגמה זו ראויה היא. אל לנו לשכוח כי הכלל בדבר זוטי דברים הוא אך סייג לאחריות הפלילית, ומשכך, אין הוא בבחינת הכלל, אלא החריג. ובלשונו של סעיף 34 הלחוק העונשין: "מלבד אם נאמר בחיקוק אחרת, חזקה על מעשה שנעשה בתנאים שאין בהם סייג לאחריות פלילית". יתרה מזאת, מידת הזהירות בהחלתו של הסייג נדרשת גם מן הטעם שמא ירוקנו מתוכן עבירות הנתפסות כ"קלות" מאחרות. עם זאת נקיטת זהירות בהחלתו של הסייג אינה מונעת, לגישתי, פרשנות שתבחין בין מכלול השיקולים גם את נסיבותיו האישיות של המבצע. שכן, יש שהשפעתן של נסיבות אלו תשנה את התמונה מן הקצה אל הקצה, והרשעתו לאורן לא תשרת כל מטרה ראויה".

(הדגשה לא במקור)

25. בעניינו כאמור, ההליך נמצא בשלב מקדמי. טרם הונחה בפני בית הדין תשתית עובדתית, ממנה ניתן היה להגיע לקביעות המלמדות על האינטרס הציבורי בהתייחס לעבירות הבטיחות המיוחסות לנאשמים, על נסיבות ביצוע העבירות המיוחסות ועל נסיבותיהם האישיות של הנאשמים.

עיתוי בחינת התקיימותה של הגנת "זוטי דברים" הנו, ככלל, במהלך ניהול המשפט, לרוב רק בתום הליך שמיעת הראיות, ואף אחרי קביעת העובדות. ככלל, רק אחרי שיקבע כי המעשה אכן בוצע, ורק אחרי שיקבעו העובדות כפי שהתרחשו, יהיה ניתן לענות על השאלה אם המעשה הנו אכן "קל ערך".

יחד עם זאת, במקרים נדירים הוכר בפסיקה גם מסלול המאפשר זיכויים של נאשמים בגין טענת "זוטי דברים" גם בשלב מקדמי, אם כי מקרה זה אינו מן המקרים הנדירים. (להרחבה בנוגע להגנת זוטי דברים בשלב מקדמי

בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בהליך ע"פ (חי') 2094/01 מדינת ישראל נ' פלונית [פורסם בנבו], מיום 6.6.2002 - האזכורים שם החל מסעיף 22 לפסק הדין).

26. זאת ועוד, יש לזכור כי הנאשמים טרם השיבו לכתב האישום וכפי שניתן להתרשם מטענותיהם בבקשתם הנדונה, נראה כי הם משיגים על עצם אחריותם.

27. מטעמים אלו, סבורני כי מדובר בטענה שנטענה בטרם עת, כאשר עולה באופן ברור מטענות הצדדים כי ישנן מחלוקות עובדתיות אשר דרושות הוכחה ודי בכך כדי לקבוע כי לא ניתן בשלב מקדמי זה לעמוד על השאלה האם המעשים המיוחסים לנאשמים (אשר מכחישים אחריות לביצועם) הם "קלי ערך".

28. מעבר לאמור, באשר ל"ערך החברתי המוגן" - לא שוכנעתי כי אין בעבירות המיוחסות לנאשמים "מידה מינימלית של סכנה לערך החברתי המוגן ואין הוא הולם מבחינה עניינית את המושג של עבירה פלילית" (ענין עזיזיאן).

כלומר, מבלי לגרוע מחזקת החפות העומדת לנאשמים, הרי שעסקינן בעבירות שיש בהן לסכן את שלומם של העובדים באתר. צודקת המאשימה בטענתה כי מדובר בעבירות המשקפות פגיעה שהיא יותר מפגיעה מינימלית באינטרס חברתי.

סיכום של דבר

29. לאור האמור לעיל, הבקשה למחיקת כתב האישום בהתבסס על הטענות המקדמיות שהועלו - **נדחית**.

5129371

53030. ב"כ הצדדים יגישו בתוך 10 ימים מהיום, מועדים מתואמים לישיבת הקראה.

ניתנה היום, כ"ח אייר תשפ"ב, (29 מאי 2022), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

מירון שוורץ, נשיא